UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

IV. De Cardinalibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

temporibus, Patriarchalibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus Eccleſiis, & Monaſteriis pro tempore vacantibus, de perſonis juxta præfati Alexandri conſtitutionem ætate matura, gravitate morum, literarumq; ſcientia præditis, non ad alicujus inſtantiam, per commendam, & adminiſtrationem, ſeu conſervationem, aut alio quovis modo provideatur, niſi ratione utilitatis Eccleſiarum, prudentiæ, nobilitatis, probitatis, experientiæ, atque curialitatis antiquæ, cum competenti literatura, & in ſede Apoſtolica meritorum, aliter viſum fuerit faciendum. Idemque in electis & poſtulatis, quorum electiones & poſtulationes per ſedem Apoſtolicam admitti conſueverunt, voluimus obſervari. Et ſi de minoribus ætate 30. *a* annorum Eccleſiis aut Monaſteriis hujuſmodi contigerit provideri, non diſpenſetur cum eiſdem; ut Eccleſiis citra vigeſimum ſeptimum ætatis annum, Monaſteriis verò citra vigeſimum ſecundum præeſſe valeant. Quinimò ut accuratius, diligentiusque idoneæ perſonæ promoveantur, ſtatuimus, ut Cardinalis, cui electionis, poſtulationis, aut proviſionis Eccleſiæ, ſeu Monaſterii relatio committetur, antequam in ſacro conſiſtorio (ut moris eſt) referat commiſſionem examinis ac electionis hujuſmodi ſibi datam, uni cujuslibet ordinis antiquiori Cardinali in ipſo conſiſtorio per ſe ipſum, vel ſi ea die, qua ſibi commiſſionis onus injunctum fuerit, conſiſtorium non fuerit, per Secretarium ſuum, aut alium quemlibet ex ſuis domeſticis familiaribus notam illam facere debeat, qui tres priores aliis quàm primùm ſui ordinis Cardinalibus eam ſignificare teneantur, negotiumque electionis, adminiſtrationis, poſtulationisve, aut promotionis ſummariè & de plano per ſcriptum dictus relator examinet, & ſi qui contradixerint, his vocatis, idoneos, graves & fide dignos teſtes, & ſi expediens opusvé fuerit, alios ex officio aſſumere, proceſſusque & jura ejuſmodi relationis, unà cum dictis teſtium die faciendæ relationis ſecum ad conſiſtorium deferre debeat, neque ullo modo referat, ſi præſens in Curia promovendus majorem Cardinalium partem antea non adiverit, ut quæ à referente collega ſint Cardinales audituri, oculata fide, quantum ad perſonam promovendi attinet, cognoſcere poſſint. Promotus verò, eoſdem Cardinales, qui præſentes in curia fuerint, ex antiquo more, conſuetudineq; laudabili, quam primùm viſitare teneatur. Quem quidem morem, laudabilemque conſuetudinem innovamus, ac inviolabiliter obſervari mandamus.

Pius IV.

Electus ad regularium dignitates, electionis authoritate non gaudet, niſi per Pontificiam confirmationem.

CAP. V.

Plus Quartus tantis qui paulatim in religioſos irrepſerunt abuſibus & auſibus nimis licentioſis aliquando, ſicut par eſt, cupiens occurrere, ſuamque ſedi præfatæ prærogativam afferre, omnes & ſingulas electiones quarumvis perſonarum ad regimina monaſteriorum, prioratuum, & aliarum dignitatum conventualium, ipſarumque electionum confirmationes per quoſcunque cujuſvis ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſtant, & quavis etiam Archiepiſcopali, Patriarchali, aut majori præfulgeant dignitate, hactenus ſic præſumptas, nullas, invalidas, ac pro nullis, invalidis & prorſus infectis habendas eſſe *a*, perſonasque ſic ut præfertur electas & confirmatas, monaſteria, aliasq; dignitates hujuſmodi ſine legitimo titulo poſſediſſe & poſſidere, nec non illorum fructus, reditus & proventus indebitè percepiſſe & percipere. Ac perſonas ipſas ad abſolutionem, & habilitationem ſuper his, nec non confirmationem electionum de ſe factarum à ſanctitate ſua, ſeu Romano Pontifice pro tempore exiſtente, aut ſede prædicta, infra ſex menſes à data præſentium computandos impetrandum, ac literas Apoſtolicas ſuper hujuſmodi confirmatione in totum expediend. omninò teneri, declaravit. Et nihilominus hac ſua perpetuò valitura conſtitutione ſtatuit & ordinavit, quòd nullus de cætero ſeu in regimine & adminiſtratione monaſterii vel alterius dignitatis conventualis, ad quod ſeu quam illum eligi contigerit, in ſpiritualibus vel temporalibus, antequam ritè celebrata electio à ſanctitate ſua aut Romano Pontifice pro tempore exiſtente, & ſede prædicta confirmata, & literæ Apoſtolicæ deſuper expeditæ fuerint, per ſe vel alium, in toto vel in parte, quovis quæſito colore immiſcere, aut ad illud vel ſe recipi facere, vel aliàs pro ejus prælato gerere præſumant. Decernens omnes & ſingulos qui ſecus fecerint, jure ſi quod illis ad monaſteria vel eorum regimina, & adminiſtrationes, ac alias conventuales dignitates per electionem hujuſmodi fuerit quæſitum, eo ipſo privatos, & deinceps ibi ineligibiles eſſe, ipſaque monaſteria & alias diguitates ab eadem ſede impetrari poſſe, qui verò ſimiles electiones confirmare præſumpſerit, eo ipſo ſuperiores ordinum videlicet ſuis dignitatibus privatos, ordinariis autem locorum etiam ſi Archiepiſcopali & majori præcellant dignitate, ingreſſum Eccleſiæ interdictum, eosque ab Eccleſiarum ſuarum regimine & adminiſtratione ſuſpenſos exiſtere.

TITVLVS IV.

DE CARDINALIBVS.

Eugenius IIII. ex Concilio Conſtant.

Cardinalis creatio non prius rata & valida habetur, donec Cardinalatus inſignia acceſſerint.

CAP. I.

QVanquam ex libris Romani ordinis, aliàs ceremoniarum nuncupatis, & aliis Eccleſ. Romanæ libris ſeu antiquis Codicibus comprehendi poſſit, & ex illis reſultet, quid nominis, tituli vel honoris per ſecretam pronunciationem de alicujus perſona in ejuſdem Romanæ Eccleſiæ Cardinalem per Romanum Pontificem pro tempore in ſecreto conſiſtorio factam eidem perſonæ in Cardinalem ſic pronunciatæ per promotionem hujuſmodi acquiratur. Quia tamen temporibus modernis quibus aliquotiens nonnulli in ſecreto conſiſtorio in Cardinales aſſumpti fuerunt ſecretè, & eis ex bonis reſpectibus inſignia Cardinalatus ſaltem omnia, minimè aſſignata fuerunt, nonnullorum aliter ſapere quam oportet ſapere ſatagentium aſtutas conſiderationes & inductiones ſubtiles, juxta præmiſſa & eorum effectum nonnulla dubia prodierunt. Nos ad ſubmovendum cauſam & occaſionem quorumcunq; dubiorũ, quæ quomodolibet ſuper iis inſurrexêre hactenus, & poſſunt inſurgere, præſenti irrefragabili conſtitutione decernimus, hujuſmodi pronunciationem ſic in ſecreto conſiſtorio de quibuſvis per nos hactenus factam, ſeu in po-

---

a *Annum 365. dierum intelligimus. l. cum hæres. ¶. Stychus. ff. de ſtatu liber. gloſ. in capit. ſi propter. de reſcript. in 6, & diem ultimam cœptam, pro completa. l. quia ætate. & ibi gloſ. & Do. ff. de teſtam. Ætas ad canonicatum in Eccleſia 23. annorum ſufficit. Beneficium curatum non obtinetur ante 25. an. ſine diſpenſione. Epiſcopatus annorum 30. eſt. capit. cum cunctis. de præbend. capit. ſi eo temp. de reſcript. in 6. concord. concil. Trident. ſeſſione 23.*

a *Ius non acquiritur electo ante confirmationem, gl. in ca. noſtri. & in c. qualiter. & ca. tranſmiſſam. de elect. & ibid. Innoc. Iac. And. in c. ſi electo. de in integr. reſtit. lib. 6. Et qui exercet munus in electione collatum ante confirmationem, jure ſuo privatur. DD. in c. avaritia. de electione. in 6. Felinus in cap. ne Dei timorem. de ſimonia.*

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

ſterum faciendam alicui ſic in Cardinalem in præteritum pronuntiato ſeu in poſterum pronunciando, licet per eum ad Cardinalatus initium diſpoſitus videatur, nullum jus ſeu titulum re aut nomine acquiſitum fuiſſe aut acquiri potuiſſe hactenus ſeu poſſe, neque aliquem per quempiam per ſcripturam, vel nominationem pro Cardinali reputari vel haberi debuiſſe ſeu potuiſſe hactenus vel debere ſeu poſſe quomodolibet in futurum, donec & quouſque de ſimilibus conſilio & conſenſu ſic pronunciato in Romana Curia præſentis Cardinalatus inſignia, videlicet per capelli rubei traditionem, ac tituli aſſignationem, annulique, juxta morem conſuetum, in digito immiſſionem, abſenti verò ab eadem Curia per hujuſmodi capelli miſſionem realiter ſint impenſa, aut ſaltem in generali conſiſtorio. Quodque in Cardinalem ſic pronuntiatus, etiam poſtquam inſignia hujuſmodi omnia receperit, & etiam admiſſus fuerit, & receptus, ut præfertur, in electione Romani Pontificis pro tempore vocem activam aut aliquo alio actu habuiſſe vel habere debuiſſe, ſive poſſe vel debere minimè cenſeatur, donec, & quouſque per Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem ſimilibus conſilio & conſenſu ſibi in practicandis, conſulendis & deliberandis negotiis conſiſtorii antedicti, poſtquam in conſiſtoriis aliquibus mores in talibus obſervari conſuetos expertus, interrogatus conſiliativè aut conſultivè, reſponſum dandi expreſſa licentia tribuatur, ſeu ad hunc effectum (ut verbis utamur communibus) ei fuerit os apertum. Dat. Romæ Calend. Novemb. 1431.

Leo Decimus.

In domos Cardinalium vi & impetu irrumpentes & in eis aliquid ſuſcipientes, pœnis à Pontificio jure decretis plectuntur.

CAP. II.

Temerariorum quorundam, qui S. Rom. Ecc. Cardin. præcipuas Catholicæ Eccleſiæ columnas ea qua convenit reverentia, obſervare contemnunt, & in eorum res, & bona, manus violentas *a* auſu ſacrilego, injicere non verentur, effrenata libido nos admonet, & inducit, ut ad eorum audaciam, antequam longius prorepat, comprimendam, ea quæ à prædeceſſoribus noſtris in dictorum Cardinalium dignitatis conſervationem provida ſunt conſideratione ſtatuta, pro illorum obſervantia firmiori noſtræ innovationis munimine roboremus, extendamus, & ampliemus, prout temporum qualitas exigit, & tam eminenti in Eccleſia Dei dignitati conſpicimus in Domino ſalubriter expedire. Sanè ab aliquibus citrà temporibus damnabilis quidam in urbe inolevit abuſus, & licentia delinquendi, quo dum Apoſtolica ſede vacante, per Cardinales in conclavi exiſtentes, de futuri Romani Pontificis electione tractatur, ſi qua de uno ex iiſdem Cardinalibus quòd in Pontificem ſit electus, vox prodeat etiam non vera, illius domum vulgus armis aggreditur, & ſuper ea diripienda cum ipſius Cardinalis, conclave nondum egreſſi familiaribus eam cuſtodientibus, vi contendit, & ſic etiam effractis foribus, aut pariete effoſſo, aditus pateat in prædam omnium bonorum quæ ibi extant, hoſtiliter corruit, niſi armatorum præſidio defendatur. Nonnulli quandoque reperiuntur ita temerarii & audaces, ut aliis etiam temporibus prætextu rixarum domos Cardinalium hoſtiliter & cum armis aggredi non vereantur, in eaque morantes offendere & vulnerare, ex quibus Cardinalatus honori, quibus ſacroſancta militans Eccleſia, tanquam purpureo tota decoratur amictu, non parum detrahitur, & eorum generatur contemptus, & homicidiorum & aliorum ſcandalorum occaſio exhibetur.

a *Clement. ſi quis ſuadente. de pœnit. 17.q.4. Navarrus. cap.27. num. 50. ſum. Lat.*

Nos igitur hujuſmodi temerarios conatus [illegible] volentes animadverſione reprimere, ſacro approbante Concilio, fœl. record. Honorii III. & Bonifacii VIII. Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, contra aliquem dictæ Eccleſiæ Card. hoſtiliter inſequentes, & illis præſentia, conſilio, aut favore aſſiſtentes, eòſve ſcienter receptantes, aut defendentes, & etiam domos & ædes, ut ſuprà, invadentes, & eorum [illegible] bonas editas conſtitutiones auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium innovamus. Decernentes eaſdemque debere perpetuis futuris temporibus inviolabiliter obſervari. Et nihilominus conſtitutiones eaſdem cum omnibus & ſingulis in eis contentis cenſuris & pœnis, ad omnes & ſingulas perſonas cujuſcunque ſtatus, conditionis & excellentiæ exiſtentes, qui alicujus dictorum Card. domum tam tempore dicti conclavis, etiam ſi in Romanum tunc Pontificem ſit electus, quam alias quandocunque, & ex quacunque cauſa armata manu invadentes, & in ea violenter, hoſtiliter aliquid [illegible] aut quenquam ex inibi exiſtentib vulnerantes, & eorum ſocios, & eos qui id fieri mandaverint, vel factum [illegible] nomine ratum habuerint, ac ipſis invaſoribus conſilium in præmiſſis vel favorem præſtiterint, & defenderint extendimus & ampliamus. Romæ in publica ſeſſ. Lateran. Synd. 1516. 17. Cal. Aprilis.

Pius V. Ex Bonifacii noni Decreto.

Hoſtiliter offendens Cardinalem per ſe vel alium [illegible] jeſtatis, & punitur.

CAP. III.

Infœlicis ſæculi pericula miſerati, dolorem comprimere non valemus, quòd nefarii homines [illegible] ſanguinem ſitientes, ad illorum quoque perniciem [illegible] ſtiore animo incumbant, quos Spiritus ſanctus membra conſtituit præcipua Eccleſiæ Dei, quam ſuo ſibi ſanguine acquiſivit. Magna igitur ratione poſt alios fœlicis recordationis Bonifacius Papa VIII. de fratrum ſuorum conſilio perpetua conſtitutione ſancivit, ut ſi quis ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalem fuerit hoſtiliter inſecutus, aut percuſſerit, aut ceperit, aut mandaverit id fieri, ſociusque fuerit facientis, factumve [illegible] habuerit, ſeu dederit conſilium, vel favorem, aut receptaverit, aut defenderit ſcienter eundem, tanquam læſæ majeſtatis *a* reus, perpetuò ſit infamis; & præterea diffidatus, bannitus, & inteſtabilis. Omnia ejus ediſicia ruinæ perpetuæ ſubjaceant, nullus ei debita reddere, nullus ei in judicio reſpondere teneatur, bonis omnibus fiſco vel reipublicæ applicatis. Idem etiam feudis, beneficiis, & officiis ſpiritualibus, & temporalibus [illegible] privatus, ſed & ipſe inſectans, excommunicationis ſententiam incurrat, quam ſolus Roman. Pontif. niſi in mortis articulo, valeat relaxare. Sed ne hæc [illegible] conſtitutio, propter abdita conſceleratorum [illegible] omninò ſatis eſſe noſcitur ad hujuſmodi ſacrilegia [illegible] us prohibenda. Qui enim alicui vim inferre [illegible] ponunt, id ſecretò, in occulto, ut maximè [illegible] tur, veluti impium illud facinus indicat in perſona [illegible] lecti filii noſtri Caroli, tituli ſanctæ Praxedis [illegible] Cardinalis *b* Borrhomæi, Eccleſiam Mediolanenſem ſanctiſſimis inſtitutis ſtudioſè informantis, [illegible] tentatum. Quæ res nos gravius commovet, [illegible] tiusque excitat, omnia exquirere, ut nobiliſſimæ [illegible] ris noſtri partes undique protegantur. [illegible] præſidio etimus, quibus ſuppetiis aſſeremus, [illegible]

a *Ioan. Andr. in cap. ad Apoſtolicæ. [illegible] & re jud. in 6. in verſ. Cardinales. Prapoſitus in c. [illegible] perſonæ. numer. 20. 2. qu. 1. Anchor. in c. fœlic. de pœn. [illegible] Afflict. in cap. 11. colum. 1. in titul. quæ ſint.* b *[illegible] 1569. à Monachis quibuſdam, conjuratio: [illegible] fuit facta: illi v. comprehenſi, degradati, capite plectuntur.*

nique tutabimur, ſi templi Dei baſes, ſi clariſſima Eccleſiæ lumina, ſi ſpeciales filios, qui pro animabus populorum, pro fide, pro juſtitia, pro unitate pervigilant, inultos deſeramus? Itaque ſanctioni prædictæ de ſimili fratrum noſtrorum conſilio adjicientes, ſtatuimus, ut quiſquis, etiam à nudo conſilio, aut ſimplici favore, aut omninò à cæteris prædictis alienus quempiam authorum, adminiſtratorum, vel conſciorum conjurationis, ſive conſpirationis, aut commiſſi, committendivé criminis in perſonam Cardinalis, illorumvé fautorum, receptatorum, vel occultatorum, ſive ex renunciatione ſibi protinus vel per interpoſitam perſonam aut literas facta, cognoverit, ſive ex ſcripturis, cœtu, conatu, concurſu, inſidiis, aliiſvé ſignis & indiciis qualemcunque ſcientiam habuerit, vel etiam conjecerit, quivé horum quicquam intellexerit, quantumcunque res alias occulta ſit, quamprimum id Rom. Pont. ſi in Curia fuerit, ſin autem, ordinario loci, vel ſi Cardinalis ipſe ordinarius extiterit, propinquiori Epiſcopo, & ſi crimen nondum commiſſum fuerit, etiam ipſi Cardinali properet revelare. Quicunque verò etiam non ſubditus, & omnino extraneus defecerit, cujuſcunque dignitatis fuerit, prædicto ſit excommunicationis laqueo innodatus, pariterque majeſtatis reus infamiam, & omnes pœnas prædictas eo ipſo incurrat. Eadem nihilominus conſtitutione quoad reliquas ejus partes, ac cæteris omnibus ſanctionibus canonicis, & civilibus, ad talium coërcitionem editis, in ſuo robore duraturis. Porrò ſi quis ad ſanitatem revertens, rem adhuc incognitam retexerit, omni noxa penitus liberetur. Cæterum loci ordinarii ſecretò caſum ad ſe delatum, prædicto Pontifici primo quoque tempore nuntiare, & interim rem omnem ab iſtis perquirere, & ſi neceſſitas tunc poſtulet, ſeculare quoque brachium adhibere. Dat. Rom. 14. Calend. Jan. 1569.

Leo Decimus, in Concilio Lateranenſi.

Cardinales, qui ſedi Apoſtolicæ, & communi omnium Chriſti fidelium Patri aſſident, præclaris virtutibus, & integris moribus illuſtres eſſe debent.

CAP. IV.

CUm ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales cæteros omnes in ipſa Eccleſia poſt ſummum Pontificem honore ac dignitate præcedant, conveniens ac debitum eſt, ut vitæ munditia, ac virtutum ſplendore cunctis præfulgeant. Quapropter non modo hortamur eos ac monemus, verumetiam ſtatuimus, & ordinamus, ut de cætero quilibet Cardinalium pro tempore exiſtens, juxta doctrinam Apoſtoli, ita ſobriè, caſtè, ac piè vivat, ut non ſolùm à malo, ſed ab omni etiam ſpecie mali abſtinens, coram hominibus luceat, Deumque inprimis operibus honorificet. Sint omnes vigiles, ac divinis officiis, miſſarumque celebrationibus intenti, habeantque capellas ſuas in loco honeſto, prout facere conſueverunt. Sitque eorum domus, familia, menſa, ſupellexque non faſtu, aut pompa, neque ſuperfluis rebus, neque aliquo modo reprehenſibilis, ne peccandi, excedendique modum licentia inde naſcatur, ſed ut æquum eſt, modeſtiæ & frugalitatis ſpeculum dici mereantur. Illis itaque ſint contenti, quæ ſacerdotalem præ ſe ferant modeſtiam, ac prælatos & quoſcunque alios inſignes viros ad Romanam Curiam venientes, benignè, honorificeque, tam publicè quàm privatim tractent, & apud nos & ſucceſſores noſtros gratioſè, liberaliterque eorum negotia commendata ſuſcipiant. Præterea miniſterium indecorum Epiſcoporum, Prælatorumque in domibus non habeant, ne cæteris præeſſe inſtituti, & ſacro charactere inſigniti, in vilia deſcendant miniſteria, paſſimque paſtoralis officii contemptum inducant. Eos itaque quos vel nunc habent, vel in poſterum ſunt habituri, honorificè, ut fratres, ac juxta eorum ſtatus condecentiam, tractent. Cumque Rom. Pontifici communi omnium Chriſti fidelium patri aſſiſtant, perſonarum acceptatores, vel advocatos eos fieri, valdè inconveniens eſt.

Propterea ſtatuimus, ne partialitatem ſuſcipiant aliquam, neque Principum, aut communitatum, vel quorumcunque aliorum contra quempiam, niſi quantum juſtitia & æquitas poſtulat, eorumque dignitas, & conditio requirit, promotores aut defenſores fiant, ſed à privata omni paſſione ſejuncti, ſedandis & componendis inter quoſcunque litibus, omni diligentia vacent, incumbantque, Principum, & quorumcunque aliorum ac præſertim pauperum, & religioſorum juſta negotia pio promoveant affectu, oppreſſos & injuſtè gravatos juxta vires ſuas, & officii debitum adjuvent. Tituli ſui loca, ſi præſentes in curia fuerint perſonaliter; Si verò abſentes, per Vicarium idoneum ſemel ſaltem ſingulis annis viſitent, clericos & populos Eccleſiarum titulo ſuo ſubjectarum, cum diligentia inquirant, vigilentque circa cultum divinum & bona dictarum Eccleſiarum, moresque in primis & vitam clericorum & parochianorum ſoletter explorent, eosque omnes & ſingulos ad rectè, honeſtèq; vivendum paterno moneant affectu. Pro augmento autem divini cultus, & ſalute animæ ſuæ, quilibet Cardinalis, vel in vita donet, vel in mortis articulo relinquat ſuo titulo, quantum ſit ſatis ad Presbyterum unum commode ibi ſuſtentandum, vel ſi Eccleſia indigeat reparatione, vel alia ſubventione, tantum illi relinquat, vel donet, quantum conſcientiæ ſuæ videbitur. Et cùm minimè deceat, affines, & conſanguineos præſertim bene meritos, & ope indigentes negligere, ſed illis providere juſtum & laudabile ſit, non propterea tamen vel beneficiorum multitudine, vel Eccleſiaſticis reditibus ita eos impleri convenire arbitramur, ut cæteri damnum ex hujuſmodi largitionis intemperantia patiantur, & inde ſcandalum naſcatur.

Statuimus itaque, ut Eccleſiarum bona temerè non effundant, ſed ea in piis & ſanctis operibus exponant, quorum cauſa magni, & opimi reditus per ſanctos Patres ſtatuti, & ordinati fuerunt. Volumus etiam, ut Eccleſiis eiſdem Cardinalibus commendatis, etiam ſi Cathedrales, Abbatialeſvé, aut Prioratus, vel quæcunque alia beneficia Eccleſiaſtica fuerint, abſque omni prorſus excuſatione procurent, ac omni conatu ſuo provideant debitè inſerviri: Cathedralibus dignos & idoneos Vicarios, ſeu ſuffraganeos, prout conſuetudo fuerit, cum digna & competenti mercede apponentes, reliquis autem ſibi commendatis Eccleſiis aut Monaſteriis de juſto Clericorum, vel Capellanorum, ſeu religioſorum, aut Monachorum Deo ſufficienter & laudabiliter ſervientium munere providentes, ædificia quoq;, poſſeſſiones, & jura quæcunque in ſtatu convenienti conſervent, & diruta inſtaurent, ſicut ad bonorum prælatorum & commendatariorum officium ſpectat.

Idem ibidem.

Familia Cardinalium quo magis perſonis illuſtribus ſubſunt, eò cultu illuſtriore modeſtiæ eniteſcere debent.

CAP. V.

STatuimus etiam, ut Cardinales circa numerum familiarium, equorumque, ſuis impenſis alendorum, magna utantur circumſpectione, ac diligenti providentia, ne majorem numerum quàm ſua facultas, conditio, ac dignitas patiatur, habentes, luxus ac prodigalitatis vitio notari poſſint, nevé rurſus avari, ſordidique habeantur, ſi in magnis & amplis reditibus pauciſſimis victum præbeant, cùm domus Cardinalis patens hoſpitium, portuſvé ac refugium proborum & doctorum maximè virorum, & pauperum nobilium honeſtarumque perſonarum eſſe debeat. Sint igitur circa modum

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

& numerum tenendi prudentes, ac de familiarium qua- litate inprimis curioſi, ne ex alienis vitiis turpem ſibi contrahant infamiæ notam, vulgoque obloquendi, ca- lumniandique juſtas præbeant occaſiones. Et cùm ma- ximè providendum ſit, ut non ſolùm coram Deo cui pri- mùm placere debemus, ſed etiam coram hominibus o- pera noſtra probentur, ut cæteris exemplo ad imitandum poſſimus eſſe, ordinamus ut quilibet Cardinalis ſe do- mus ac familiæ ſuæ optimum rectorem, præfectumque oſtendat eſſe, tam circa ea quæ extrinſeca omnibus appa- rent, quàm quæ intus latent abſcondita. Habeat itaque eorum quiſque Sacerdotes, & Levitas, honeſtis veſti- mentis indutos, attenteque provideat, ne quis in familia ſua quoquo modo beneficiatus & in ſacris ordinibus conſtitutus, veſtes portet verſicolores, nec eo habitu utatur qui ordini Eccleſiaſtico parum conveniat. Quare in presbyteratus ordine conſtituti, veſtes colorum quæ clericis à jure non prohibeantur, deferre debeant, uſque ad talos ſaltem demiſſas & habentes dignitates in cathe- dralibus, & canonici etiam dictarum cathedralium, ac primam dignitatem in collegiatis habentes, & Cardina- lium capellani Miſſas celebrantes, caputium deferre in publico teneantur.

Scutiferis verò paulò ſupra talos concedantur, para- frenarii, quia in aſſiduo ſunt motu, miniſterioque fun- guntur laborioſiore, brevioribus, ac magis expeditis ve- ſtibus uti poſſint, etiam ſi fuerint clerici, dummodo in Presbyteratus ordine non ſint conſtituti. Ita tamen, ut ab honeſtate non diſcedant, ſed ita vivant, ut mores Eccle- ſiaſticis ſuis ordinibus non diſcrepent. Reliqui verò cle- rici temperatè ac modeſtè omnia faciant, & tam ipſi cle- rici beneficiati, quàm in ſacris ordinibus conſtituti, co- mam, neque barbam, non nutriant a, neque mulas aut equos cum phaleris, ornamentiſque ex velluto aut ſerico factis, habeant, ſed ejuſmodi rebus ex panno tantùm, aut corio ſimpliciter utantur.

Paulus IV.

Lites & cauſæ Cardinalium evocantur, & Pontificis deciſioni reſervantur.

CAP. VI.

LItes & cauſas inter quoſcunque ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales ſuper quibuſvis rebus & bonis, tam Eccleſiaſticis quàm ſecularibus, vel quorumvis ordi- num regularibus, coram quibuſvis judicibus, in quavis inſtantia, ac etiam in negotio executorio, vel reſtitutio- nis in integrum, quomodolibet vertentes & pendentes, ad nos in eiſdem ſtatu & terminis, in quibus reperiun- tur, advocamus, cognitionemq; & deciſionem illarum nobis reſervamus, deciſionique & terminationi per nos ſuper illis faciendæ, appellatione quacunque etiam aliàs de jure admiſſibili rejecta & poſtpoſita, ſtandum, acqui- eſcendum, & patienter omninò parendum & obedien- dum fore ſtatuimus & ordinamus, ac ſimiliter in titulis & cauſis, quæ de cætero inter eoſdem Cardinales exo- riri contigerit, obſervari volumus. Romæ 1555. 9. Ia- nuarii.

Leo Decimus, In Concilio Lateran.

Pompa funebris Cardinalium, quo ſumptu perſolvi debeat.

CAP. VII.

EXpenſæ funebres Cardinalium computatis omnibus, centum & quinquaginta florenorum ſummam exce- dere non debent, niſi exequutorũ providentia juſtis alle- gatis cauſis ac rationibus, plus exponendum eſſe duxerit. Exequiæ & caſtrum doloris, prima & nona die fiant, infra octavam verò Miſſæ de more celebrentur.

a *Epiſcoporum domus (ait divus Hieronymus) omnium com- mune debet eſſe hoſpitium. Laicus unum, aut duos, aut paucos reci- piens, implebit hoſpitalitatis officium. Epiſcopus, niſi omnes recepe- rit, inhumanus eſt. Vide Can. 40. Apoſt. c. prohibetur. 23. diſt. & Carthag. Synod. 4. c. cleric. de vita & honeſtate clericorum.*

TITVLVS V.

DE ÆTATE ET QVALITATE ordinandorum.

Pius Quintus.

Nemo ad ſacros ordines admittatur ſine titulo beneficii, [illegible] aut patrimonii.

CAP. I.

CVm non deceat divino myſterio aſſcriptos cum ordinis dedecore a mendicare, aut ſordidum a- liquem quæſtum exercere, ſacro Tridentino Con- cilio inter alia decretum fuit, ne quis deinceps clericus ſecularis, quamvis aliàs moribus, ſcientia, & ætate ſit idoneus, ad ſacros ordines promoveretur, niſi prius le- gitimè conſtaret eum beneficium Eccleſiaſticum, quod ſibi ad victum honeſtè ſufficeret, pacificè poſſidere, vel aliàs ordinari non poſſet, niſi juxta decreti dicti Concilio deſuper editi formam & tenorem. Cum au- tem nulla in hujuſmodi decreto religioſorum Cleri- corum mentio facta fuerit, ac propterea nonnulli [illegible] leſtè accipimus) cæterorum ordinum religioſi, [illegible] nonici, vel Clerici, intra clauſtra monaſteriorum [illegible] morum more regularium in communi viventes, qui [illegible] nunquam, ſeu non niſi ad certum tempus profeſſionem emittunt, & ex clauſtro exire, & dimiſſi ad ſeculum re- dire liberè & licitè poſſunt, religionis prætextu abſque titulo ſufficientis beneficii, nec juxta dicti decreti [illegible] rem ad ſacros ordines ſe promoveri prætendant, [illegible] nullis Epiſcopis paſſim promoveantur, atque [illegible] runque illud inconveniens eveniat, ut [illegible] & e clauſtro exeuntes, & per ſæculum vagantes [illegible] re, vel ſordidum quæſtum exercere, [illegible] dedecore, ac ordinis vilipendio, & [illegible] Chriſti fidelium ſcandalo cogantur. Nos igitur, qui ſin- gulorum Dei miniſtrorum honorem, & decus (quan- tum in nobis eſt) ſynceris exoptamus affectibus [illegible] proprio & ex certa noſtra ſcientia, deq; Apoſt. poteſt. ple- nitudine, hac perpetuò valitura ſanctione, [illegible] dictum de Clericis ſecularibus loquens, ad omnes & ſin- gulos etiam cujuſcunque ordinis Clericos religioſos ſive ſeculares, more religioſorum viventes, in communi non profeſſos, harum ſerie extendimus, & ampliamus, ac re- ligioſis, & aliis prædictis non profeſſis, ut ad ſacros ordi- nes promoveri, necnon omnibus & ſingulis venerabili- bus fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epi- ſcopis, gratiam, & communionem ſedis Apoſtolicæ ha- bentibus, ut ordines ipſos hujuſmodi religioſis [illegible] impendere, niſi obſervata forma dicti decreti, [illegible] te ſanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ [illegible] interdicimus, & prohibemus, ac contra facientes [illegible] num à præſtatione talium ordinum ipſo jure ſuſpendi- mus. Romæ Idibus Octob. 1568.

TITVLVS VI.

DE FILIIS PRESBYTERORVM.

Clemens VII.

Filii Presbyterorum beneficiis, quibus [illegible] quacunque diſpenſationis gratia intercedente, non [illegible]

CAP. I.

AD canonum conditorem non eſt dubium per- tinere, cùm ſtatuta à ſe, vel prædeceſſoribus [illegible] ad animarum Chriſti fidelium ſalutem [illegible] propter eorum abuſum, qui ſucceſſu temporum [illegible] hominum ſuccreſcente, magis indies [illegible] ſe, quàm prodeſſe animadvertit, ne ulterius [illegible]

a *Cap. Diaconi ſunt. circa med. 93. diſt. Concil. [illegible] cap. 2. 5. q. 2. c. planum.*

UNIVERSITÄTS- BIBLIOTHEK PADERBORN